

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА



---

## «ЕПОХА ГРІНЧЕНКА: ПРОСВІТА, НАЦІЯ, ІДЕНТИЧНІСТЬ»

(XVI щорічні Грінченківські читання)

### **Програма**

Всеукраїнської наукової  
онлайн-конференції

**8 грудня 2023 року**

**м. Київ**

---

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЯ  
**«Епоха Грінченка: просвіта, нація, ідентичність»**  
 (XVI щорічні Грінченківські читання)

## ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

**08 грудня 2023 року**

*Київський університет імені Бориса Грінченка*

Час проведення	Назва заходу	Підключення до онлайн-платформи
9.30–10.00	Під'єднання учасників конференції до системи онлайн-вебінарів і вебконференцій	<a href="http://surl.li/ntguu">http://surl.li/ntguu</a>
10.00–12.00	Пленарне засідання конференції	Ідентифікатор конференції: <b>847 4049 0566</b>
12.00–13.00	Презентація наукових і науково-популярних видань Університету Грінченка	Код доступу: <b>08Dec2023!</b>
13.00–14.00	<i>Перерва</i>	
14.00–17.00	<b>РОБОТА ДИСКУСІЙНИХ ПЛАТФОРМ</b>	
	<i>Лінійка 1.</i> Історія становлення й актуальні питання грінченкознавства. Прижиттєва і подальша рецепція творчості Бориса Грінченка. Націоцентрична педагогіка Бориса Грінченка	<a href="http://surl.li/ntixa">http://surl.li/ntixa</a> Ідентифікатор конференції: <b>870 8395 6945</b> Код доступу: <b>08.Dec.23</b>
	<i>Лінійка 2.</i> Лексикографічна спадщина Бориса Грінченка: історія і сучасність. Текстологічні аспекти вивчення спадщини Бориса Грінченка	<a href="http://surl.li/ntjab">http://surl.li/ntjab</a> Ідентифікатор конференції: <b>725 0175 8237</b> Код доступу: <b>Fjxi31</b>
17.00–17.30	Підбиття підсумків конференції	<a href="http://surl.li/ntguu">http://surl.li/ntguu</a> Ідентифікатор конференції: <b>847 4049 0566</b> Код доступу: <b>08Dec2023!</b>

**Робоча мова конференції: українська.**

**Регламент:**

доповіді на пленарному засіданні — 15 хв;  
 виступи на дискусійних платформах — до 10 хв;  
 запитання та обговорення — до 3 хв.

---

## ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

### **Модератори:**

*Олена Бровко*, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор;

*Тетяна Вірченко*, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор.

## ВІТАЛЬНІ СЛОВА

*Наталія Віннікова*, проректор з наукової роботи, голова Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва, доктор філологічних наук, професор

*Ірина Руснак*, декан Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства, доктор філологічних наук, професор

*Євгенія Карпіловська*, завідувач відділу лексикографії, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики Інституту української мови Національної академії наук України, доктор філологічних наук, професор

---

## ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

10.00–12.00

### ДОПОВІДІ

#### **Втрачені образи українського мовомислення (з матеріалів «Словаря української мови» за редакцією Б. Грінченка)**

*Євгенія Карпіловська*, завідувач відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики Інституту української мови Національної академії наук України, доктор філологічних наук, професор

#### **«Там був розцвіт її сили й діяльності»: львівський період у житті Насті Грінченко**

*Алла Швець*, заступник директора з наукової роботи Інституту Івана Франка Національної академії наук України, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник

#### **Українсько-єврейські стосунки в творах Бориса Грінченка і Шолома Алейхема: постколоніальна візія**

*Юрій Ковбасенко*, професор кафедри світової літератури Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, професор

#### **Родинний альбом Грінченків як історичне та мистецьке джерело**

*Ігор Стамбол*, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

#### **Борис Грінченко в українському національному русі межі ХІХ–ХХ століть**

*Василь Яременко*, кандидат філологічних наук, професор, почесний професор Київського університету імені Бориса Грінченка

---

**Борис Грінченко — біограф: міркування на відстані часу**

*Тетяна Вірченко*, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор;

*Роман Козлов*, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

**Відеопрезентація онлайн-проєкту «Борис Грінченко: 160»**

*Олександр Міхно*, директор Педагогічного музею України, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ВИДАНЬ  
УНІВЕРСИТЕТУ ГРІНЧЕНКА

12.00–13.00

**Модератори:**

*Олена Бровко*, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор;

*Тетяна Вірченко*, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор.

**Борис Грінченко: сам про себе й у спогадах сучасників:** хрестоматія / упорядники: М. Будзар, А. Гедьо, О. Іванюк, Є. Ковальов. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 360 с.

**Грінченко Борис. Зібрання творів. Мовознавча спадщина. Кн. 1** / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; упоряд. В. В. Яременко, І. В. Яковлева; кер. проекту, голова ред. ради В. О. Огнев'юк; передм., примітки В. В. Яременка. Київ: [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2023. 516 с.

*Яременко В. Борис Грінченко — національної ідеї смолоскип.* 2-ге видання, виправлене, доопрацьоване, доповнене. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2022. 400 с.

*Вірченко Т., Козлов Р. Непокірний. Грані долі Бориса Грінченка:* монографія. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 372 с.

ПЕРЕРВА

13.00–14.00

---

## РОБОТА ДИСКУСІЙНИХ ПЛАТФОРМ

14.00–17.00

### *Лінійка 1*

#### ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ Й АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРІНЧЕНКОЗНАВСТВА. ПРИЖИТТЄВА І ПОДАЛЬША РЕЦЕПЦІЯ ТВОРЧОСТІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА. НАЦІОЦЕНТРИЧНА ПЕДАГОГІКА БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Засідання 1

#### **Модератор:**

*Світлана Євтушенко*, доцент кафедри української літератури, компаративістики і гринченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, доцент.

#### **Секретар:**

*Ольга Попова*, магістрант II курсу спеціальності 035 Філологія Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

## ДИСКУСІЙНІ ВИСТУПИ

#### **Моделі відчуження в дитячій прозі Бориса Грінченка:**

##### **текст і контекст**

*Оксана Гальчук*, професор кафедри світової літератури Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

#### **Українське національно-культурне відродження:**

##### **проблеми та перспективи в дискусії Б. Грінченка**

##### **і М. Драгоманова**

*Оксана Філатова*, завідувач кафедри журналістики, реклами та PR-технологій Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, доктор філологічних наук, професор

**Бінарна опозиція свій/чужий  
як національно-культурна концептосфера новелістики  
Бориса Грінченка**

*Інна Липницька*, завідувач кафедри української літератури Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філологічних наук, доцент

**Інонаціональні мотиви у творчості Бориса Грінченка**

*Іван Немченко*, доцент кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету, кандидат філологічних наук, доцент

**Інтерпретація подій Хмельниччини  
в драмах М. Старицького та Б. Грінченка**

*Галина Немченко*, співробітниця наукової лабораторії «Українська література в англомовному світі» Херсонського державного університету, кандидат філологічних наук, доцент

**Поезія Бориса Грінченка і популярна пісня**

*Марія Кулешір*, викладач Київського національного лінгвістичного університету

**Актуальність і новаторство педагогіки Бориса Грінченка  
в сучасних умовах розвитку української освіти**

*Людмила Овсієнко*, професор кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, доцент

**Політичні практики Анастасії Грінченко у Києві 1905–1907 рр.**

*Нінель Клименко*, доцент кафедри історичної та громадянської освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

**Політичні практики Бориса Грінченка  
на зламі XIX–XX ст. у світлі його-документів**

*Юрій Беззуб*, старший викладач кафедри історичної та громадянської освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка



---

**Навчальні заклади та просвітницькі товариства,  
які носили ім'я Бориса Грінченка: історична ретроспекція**

*Оксана Матвійчук*, доцент кафедри освітнього лідерства Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

**Родина Грінченків у фотографіях експозиції  
Музею Бориса Грінченка**

*Ірина Яковлева*, молодший науковий співробітник Музею Бориса Грінченка Київського університету імені Бориса Грінченка;  
*Михайло Лашко*, молодший науковий співробітник Музею Бориса Грінченка Київського університету імені Бориса Грінченка

**Біографії Бориса Грінченка першої половини ХХ століття:  
жанрові модифікації**

*Ольга Попова*, магістрант II курсу спеціальності 035 Філологія Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

## Засідання 2

**Модератор:**

*Тетяна Вірченко*, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор.

**Секретар:**

*Тамара Федик*, аспірантка кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

## ДИСКУСІЙНІ ВИСТУПИ

**П'єси Бориса Грінченка в репертуарі закарпатських театрів міжвоєнної доби**

*Ірина Руснак*, декан Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства, доктор філологічних наук, професор

**Переклади Бориса Грінченка в журналі «Нова громада»: тексти і контексти**

*Галина Бітківська*, завідувач кафедри світової літератури Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, доцент

**Доба Грінченка в українській драматургії кінця ХХ — початку ХХІ століть**

*Олена Бондарева*, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

**Концепти літературно-критичного дискурсу Бориса Грінченка**

*Олена Бровко*, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології,

---

культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

### **Борис Грінченко у бібліометричному вимірі**

*Олена Григоревська*, професор кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник;

*Вікторія Копанєва*, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

### **Борис Грінченко: поет, ліричний герой, епоха**

*Надія Левчик*, провідний науковий співробітник відділу класичної української літератури Інституту літератури Національної академії наук України, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник

### **Антинаціональні феномени у творчості Бориса Грінченка: художнє вираження**

*Олена Вовк*, доцент кафедри української літератури та теорії літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, кандидат філологічних наук, доцент

### **Проблема «культурної пам'яті» та її реалізації у творчій спадщині Б. Грінченка**

*Світлана Євтушенко*, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук

### **Борис Грінченко — знакова постать в європейському культурному просторі**

*Марія Макарова*, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат культурології

**Актуальні питання грінченкознавства в сучасній бібліографії**

*Олена Політова*, завідувач кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

**Спадщина Бориса Грінченка як інструмент розвитку особистості**

*Марія Половинкіна*, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук

**Сучасне переосмислення поетики літературних казок Бориса Грінченка**

*Тетяна Саврасова-В'юн*, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук

**Борис Грінченко як «діяч слобідського фольклору» в історично-етнографічній розвідці професора М. Ф. Сумцова «Слобожане»**

*Галина Шовкопляс*, доцент кафедри світової літератури Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, доцент

**Твори Бориса Грінченка та Марії Загірньої в контексті становлення науково-пізнавальної літератури для дітей**

*Наталія Блохіна*, старший викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

**Аспекти перекладацької діяльності Марії Грінченко-Загірньої**

*Ілона Чайка-Лукович*, старший викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

---

**Концепт «голод» у художній інтерпретації І. Франка, Б. Грінченка, В. Винниченка, М. Коцюбинського**

*Олена Костенко*, провідний бібліограф Гоголезнавчого центру Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

**Школа в прозових текстах Б. Грінченка та С. Осоки**

*Інна Юрова*, старший викладач кафедри мов Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, кандидат філологічних наук

**За лаштунками конкурсу «Лідер українства в серці України» в межах курсу «Теорія і практика монтажу»**

*Євген Малюк*, старший викладач кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат культурології

**Сучасна рецепція творчості Бориса Грінченка: аудіовізуальний контент**

*Руслана Новикова*, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, заслужена артистка України

**Творці іміджу Бориса Грінченка**

*Лідія Король*, аспірантка кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

**«Синдром Грінченка» Мар'яни Ангелової: поетика образотворення**

*Тамара Федик*, аспірантка кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

*Лінійка 2*

ЛЕКСИКОГРАФІЧНА СПАДЩИНА БОРИСА ГРІНЧЕНКА:  
ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ.  
ТЕКСТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ  
СПАДЩИНИ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**Модератор:**

*Михайло Вінтонів*, завідувач кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор.

**Секретар:**

*Ірина Саєвич*, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, доцент.

## ДИСКУСІЙНІ ВИСТУПИ

**Синтаксичні засоби авторизації в ідіостилі Бориса Грінченка**

*Михайло Вінтонів*, завідувач кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

**Стилістично маркована лексика в «Словарі української мови» за редакцією Бориса Грінченка**

*Олександр Стишов*, професор кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

**Репресовані слова Грінченкового Словника: спроба аналізу**

*Юлія Вишницька*, доцент кафедри світової літератури Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, доцент

**Наукова інформація у дефініціях іменникової лексики в загальному тлумачному словнику**

*Маргарита Жуйкова*, професор кафедри української мови та лінгводидактики Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор філологічних наук, професор

---

### **Мовна політика в Україні кінця XIX — початку XX ст. і мовознавча діяльність Бориса Грінченка**

*Тетяна Видайчук*, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, доцент

### **Корпусний підхід до лінгвістичного аналізу творчої спадщини Бориса Грінченка**

*Тетяна Горохова*, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

### **Сучасна інтерпретація окремих лексем у Словнику Бориса Грінченка (за матеріалами мовознавця Івана Василяшка)**

*Світлана Горобець*, заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

### **Таємниці своєрідних лексем у «Словарі української мови» за редакцією Бориса Грінченка**

*Валентина Дроботенко*, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, доцент

### **Діалектна лексика української мови: реалізація стильового потенціалу в текстах Святого Письма**

*Тетяна Мороз*, доцент кафедри методики викладання суспільно-гуманітарних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат філологічних наук

### **Сучасний український мовосвіт та металексикографічні студії**

*Наталія Сніжко*, старший науковий співробітник Інституту української мови Національної академії наук України, кандидат філологічних наук

**Національний стрижень лексико-ілюстративної бази  
українських словників першої половини ХХ ст.  
(на матеріалі Архівної картотеки)**

*Оксана Тищенко*, старший науковий співробітник Інституту української мови Національної академії наук України, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник

**Динамічні процеси в семантиці просторових номінацій:  
на прикладі лексики *світ***

*Ірина Саєвич*, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук, доцент

**Українська фразеологія та її тлумачення  
у «Словарі української мови» Бориса Грінченка**

*Людмила Терещенко*, старший викладач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету

**Структурно-семантичні параметри заголовків збірки  
«Під хмарним небом» Бориса Грінченка**

*Сергій Притула*, аспірант кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

*ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ*

17.00–17.30

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА  
[www.kubg.edu.ua](http://www.kubg.edu.ua)



Програма підготовлена в Науково-методичному центрі видавничої діяльності  
Київського університету імені Бориса Грінченка  
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023